

# ARADI KÖZLÖNY

25. évfolyam, 210. szám.  
Péntek, 1937. szeptember 17.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF  
1897—1932.

Szerkesztőség és kiadóhivatal  
Arad, Bulev. Regele Ferdinand 4.

## A topolovenii beszéd

amelyet Mihalache tartott, a jobboldali körökben őszinte meglepetést keltett. Ezuttal először kötelezte el magát szavakban a nemzeti parasztpárt elnöke a nemzeti munkavédelem mellett és jogosan kérdezhetik azok, akik Mihalachében a legtisztább demokrácia megtestesítőjét látták, hogy mi történt a kiváló politikussal? Bizonyos, hogy gyengeségét árulta el. Eddig ugyanis mindenki elég erősnek tartotta őt arra, hogy szembeszálljon a tuzásokkal, szembezálljon a közvéleménnyel erőszakolt nemzetieskedéssel és mereven maradjon az alkotmány szavai és értelme mellett. De ugylátszik Mihalache már nem érzi magát olyan erősnek, hogy a demokrácia élére álljon, legalább is legutóbbi megnyilvánulása semmivel sem különbözik azon pártok programjával, amelyeknek kormányképességét éppen Mihalache tagadta.

Olvassuk csak Mihalache szavait: „Maradjunk a nemzeti munka kedvezményezésével és akadályozzuk meg a munkának a parazitizmustól való kizsákmányolását”. Mihalache szerint a gazdasági életnek csak az a baja, hogy még vannak egyes vállalatok kisebbségi kézben is, vagyis, hogy a kisebbségi elemek is igyekeztek munkával és képességgel támogatni az országnak az utolsó évtizedben végbement nagy gazdasági fejlődését. Ezt Mihalache „kizsákmányolásnak” mondja és akik ebben a gazdasági munkában részt vettek, paraziták. Mit zsákmányoltak ki? Hogyan lehet parazitizmusról beszélni egy fejlődő szervezettel kapcsolatban? Erre alig adna választ Mihalache. A kérdést csak azért tesszük fel hozzá, mert ő, aki most tért meg a nacionalizmushoz, bizonyára még emlékszik arra az utra, amelyet logikája megtett, míg ehhez a meggyőződéshez jutott.

De hajlandók vagyunk azt is elhinni, hogy Mihalache csak népgyűlési hangulatkezelés miatt nyilvánult meg azokban a szavakban, amelyeket fentebb idéztünk. A politikust azonban mindig szavainál fogva ítélik meg, mert a politikai őszinteség mindig ismeretlen és felkutatatlan lelki terület. Amikor Mihalache azt mondja a továbbiakban, hogy: „a megoldásnak gyorsnak kell lennie és azt az állam egész politikájának ki kell egészíteni” voltaképpen politikai programot adott, amely egy a kormány átvételére kiszemelt pártnál alaposabban megfigyelendő. Mihalache tovább megy a jelenlegi kormányánál, amely mindig bizonyos spléndid isolationban tartotta magát a jobboldali jelszavaknak kormányhatalmi uton való megvalósításától és hajlandó az állam egész gépezetét odaállítani a „kizsákmányoló” és a „paraziták” a nemzeti munkavédelem útján való elnyomására. Ha a kizsákmányoló és paraziták alatt Mihalache egy gazdasági fogalmat értene, akkor azt mondanák róla, hogy szociálista lett. De mivel ezekhez a mondatokhoz olyan magyarázatot és következtetést ad, amelyek kétségkivülítő teszik, hogy csak nemzeti megkülönböztetés végett beszélt a kizsákmányolókról, így a topolovenii beszédet kisebbségellenesnek látjuk, amely sehogysem illeszkedik be a nemzeti parasztpárt eddigi követett programjába.

Legalább is kisebbségellenesnek tartunk minden olyan megnyilatkozást, amely helyeslést adja valamely kisebbségi csoport lételemének elvonásához, amely a kenyérnél támadja meg az állampolgárok egy csoportját. Ha Mihalache külföldiekről beszélt volna, azt ki kellett volna említenie, mert egy román politikusként disztinkválnia kell, ha állampolgárokról, vagy nem azokról beszél. Mivel ez a disztinkció nem történt meg, a topolovenii beszédet úgy tekintjük, hogy azt Mihalache nem az általa annyit hangsúlyozott demokrácia nevében tartotta meg, hanem azoknak szájíze szerint, akik e beszédnek méltán tapsolnak.

## Sikeresnek ígérkeznek a kisantant és Magyarország genfi tárgyalásai

Hodzsza cseh miniszterelnök elismerése a Darányi-kormányának.  
„A kisebbségi kérdést csak a demokrácia útján lehet rendezni”

## A közeledés új állomása: a komáromi Dunărea-ünnep

Bucuresti, szeptember 16. Liviu P. Nasta, a Dimineata külpolitikai szerkesztője a következőket jelenti Genfből:

A legfontosabb probléma

a kisantant együttműködési tárgyalása Magyarországgal.

E tekintetben Victor Antonescu, a kisantant elnöke megbeszélést folytatott a magyar delegáció vezetőivel, minthogy Kánya külügyminiszter nincsen Genfben. A tárgyalások még kezdeti stádiumban vannak és így az eredmény felől képet alkotni nem lehet. Mindenesetre a megbeszélések mai stádiuma a következő:

Magyarország delegátusa még januárban megbeszélést folytatott Krofta csehszlovák külügyminiszterrel, viszont a napokban Bárdossy László bucarestii magyar követ maximált-tervezet nyújtott át a sinai konferenciának Magyarország kívánságait illetőleg. Magyarország kívánságai a következőkben foglalhatók össze;

## Politika helyett gazdasági kérdések a tárgyalások előterében

A román érdekek szempontjából kiemelendő — jelenti továbbá Liviu P. Nasta —, hogy 19 évi szenvedélyes revíziós agitáció után Magyarország elfogadta a következőket:

1. A tárgyalások során nem történik említés a trianoni szerződés revíziójáról.

2. A politikai nézeteltérések és elégtelenségek félretételnek és elfogadják a kisantant felfogását, amely szerint

a gazdasági problémákat kell előtérbe állítani.

3. A Dunărea-dunavölgyi gazdasági együttműködés logikusan kötelezi Magyarországot, hogy eddigi agitációját bezüntesse és Közép-Európában a nyugalom és viszonylagos harmónia megszilárdulásához hozzájáruljon.

Látható tehát, hogy

a tárgyalások Magyarország részéről nem ütköznek akadályokba

**HODZSA MILAN A DARANYI-KORMÁNY SIMULÉKONY POLITIKÁJÁRÓL**

A kisantant és Magyarország között megindult genfi bizalmas tárgyalásokról kiszivárgott hírekkel egyidejűleg megkülönböztetett érdeklődésre tarthat számot az a nyilatkozat, amit Hodzsza Milan csehszlovák miniszterelnök a Skoda-művek komáromi hajógyarában, három új motoros hajó keresztelési ünnepségén tartott. Ez a beszéd főleg a Dunărea-dunavölgyi kérdéssel és a Magyarországgal való megegyezés lehetőségével foglalkozott. Különösen az utóbírói tett Hodzsza feltünő kijelentéseket.

— A dunăreai-dunavölgyi „modus vivendi” időszerezvé válása elsősorban a Gömböst felváltó Darányi-kormány hivatalba lépésének tulajdonítható. Be kell vallani, hogy a Darányi-kormány kétségtelenül ügyes manőverezése, Bethlen István gróf és Eckhardt Tibor szekundáns támogatásával a magyar külpolitika számára bizonyos, szűkebbkörű mozgási szabadságot biztosított olyannyira, hogy a né-

megfelelő engedményeket adjanak a kisebbségi kérdés kezelésében.

Bizonyos közgazdasági előnyök nyujtan-dók Magyarországnak, hogy a Dunărea-Dunavölgy országainak együttműködése harmóniába jusson.

Jólinformált körök szerint azt az elvi határozatot hozták, hogy

Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia külön is tárgyalhatnak Magyarországgal,

de egymással, mindig egyetértésben. Ha megegyezés jött létre, akkor a magyar kormányának mindhárom teljesen azonos szövegű megállapodást irnak alá. A három szövetséges állam egyetemlegesen hangsúlyozta, hogy ebben a keretben a magyar kisebbségek kérdésében semmiféle vitának helye nincs, mert eddig is eleget tettek a nemzetközi egyezményekben foglalt kötelezettségeknek.

metbarát is megmaradjon barátunk, de az angol-francia öhajók se találjanak sikert fülekre. Darányi vállalkozott arra, amire előtte egyetlen magyar miniszterelnök sem volt kapható: — hogy elhárítsa a dunăreai-dunavölgyi tárgyalások útjából a legnagyobb akadályt, a revíziós követelést, amelyet pedig még a Gömbös-kormány programja tengelyébe állított.

**„A KISEBBSÉGI KÉRDÉS CSAKIS A DEMOKRÁCIA ESZKÖZEIVEL RENDEZHETŐ”**

— A kisebbségi kérdés körül sem lesz nagyobb nehézség, bár bizonyosra vehető, hogy ebben a kérdésben a kisantant államok kormányai súlyt helyeznek a kölcsönösség elvére. Ezen a ponton,

a kisebbségek helyzetének rendezése

kérdésében válik a dunăreai-dunai közeledés szükségyszerűen és törvényszerűen a demokrácia ügyévé és válhatik egy még oly laza modus vivendi a dunăreai-dunavölgyi demokrácia uttörőjévé. A kisebbségek helyzetét és sorsát kielégítően

csakis a demokrácia útján és eszközeivel lehet rendezni.

— A dunăreai-dunai modus vivendi éppen a kisebbségi kérdés fundamentális rendezése által lehet majd kristályosodási pontja a dunăreai-dunavölgyi demokráciának, amely — történelmi távlatban — a dunăreai-dunai népek együttélésének egyetlen lehetséges alapja és szabályozója. Ez a dunăreai-dunavölgyi demokrácia csendítette meg tegnap a munka és a produkció útjára indult hajók harangját. S ezért van a komáromi Dunărea-Duna-ünnepnek jelentősége a Sinai és Genf között vezetett uton.

— Stílusosabb helyen le sem folytatható volna dunăreai-dunavölgyi demokráciának ez a szép ünnepe, mint éppen Komáromban, ahol nemrég a szlovák nemzeti Gényusz áldozott példamutatón a magyar Gényusz előtt, halhatatlan Jókainak szobortalpatánál.”

## Pop Valer miniszter felhívja a vállalatokat, hogy ujévig alkalmazottaik fele román legyen

Egyelőre 72 Ardeal-erdélyi nagyvállalatnak küldtek miniszteri felhívást, de még e hónapban a többi vállalat is megkapja azt. — A miniszter szerint ezzel tartoznak a vállalatok — az Iparpártolásért.

### Október 1-ig nyilatkozni kell a miniszteri felhívásra

BUCURESTI, szeptember 16. Pop Valer ipari- és kereskedelmi miniszter ma körlevelet írt alá, amelyben felhívja a kereskedelmi és ipari vállalatokat arra, hogy három hónapon belül emeljék fel a román alkalmazottak számát. Ezt az átiratot hetvenkét Ardeal-erdélyi, Banat-bán-

sági és bucovinal vállalatnak küldik el, de szeptember végéig hasonló átiratot hármpunk az összes vállalatok, amelyeknél kisebb számú román alkalmazottak vannak.

A miniszteri átirat tartalma a következő:

— A román ipar boldogulása, jórészt az állam közvetett vagy közvetlen támogatásának tulajdonítható, amely iparvédelmi politikát folytatott. A múltban a nemzeti ipart csak a vámtarifa védte és az 1912. évi Iparpártolási törvény. Ma sokkal erősebben védett az ipar a törvények és a közigazgatási intézkedések egész sorával (kontingentálási rendszer, kartell-törvény, stb.), amelyek védelmet adnak minden kívülről bejövő versenyyel szemben és a belföldi piacon a román iparnak monopolhelyzetet teremtenek. A védelmi politika jelentékeny áldozatot kívánt a fogyasztók részéről, akik Románia gazdasági önállósításának fontosságától áthatva, hozták meg ezt az áldozatot. Mindezeket tekintetbe véve azt hiszem, hogy önök kötelességüknek tartják, hogy nagy megértéssel megfeleljenek az idők követelésének és minden uton óhassanak, ha mindjárt anyagi áldozatok árán is, hogy

a vezetésük alatt álló vállalatoknál előmozdítsák az etnikai román elemek alkalmazását. Ennélfogva felhívom önöket, hogy intézkedjenek, hogy ez év végéig emeljék föl az etnikai román alkalmazottak százalékát.

a következő minimumra: ötvenszázalékig a felső adminisztrációs szolgálatban, ötven százalékig a kvalifikált tisztviselőknél, ötven százalék erejéig a nem kvalifikált tisztviselőknél, ötven százalék erejéig a magasabb műszaki személyzetnél, ötven százalékig az alantas műszaki személyzetnél, ötven százalékig a minősített munkásságnál és hetvenöt százalékig a nem minősített munkásságnál.

— Felkérem, hogy október elsejéig közölje, hogy hozzájárul-e ezen felhíváshoz, a válassz hiánya visszautasításnak fog tekinteni.

### A felhívást rendelettörvény fogja követni

Az Adeverul közlése szerint Pop Valer dr. ipari- és kereskedelmi miniszter törvényrendeleten dolgozik, amely a vállalatok személyzetének összeállítását szabályozza. Ez a rendelet bevezeti az arányosságot nemcsak a külföldi és a ro-

mán állampolgárságu alkalmazottak között, hanem a román etnikai származás tekintetében is. A miniszter ma vagy holnap nyilatkozatot fog adni ebben a kérdésben a sajtónak.

**Szvettereket, kötött- és jersey-gyapju ruhákat, kosztümöket mérték után,** eredeti bécsi és párisi modellek után készít az **Atelier Vienna Tricotage szalon** **Bul. Reg Ferdinand 37, hátul az udvarban**

## Üfelsége, II. Carol király részvétlívira Masaryk családjához és Benes államfőhöz

Bebalszamoszták Masaryk holttestét

Prága, szeptember 16. Masaryk volt köztársasági elnök holttestének bebalzsamozása befejezést nyert. A holttestet a lanyi kastély kápolnává alakított zenetermében ravatalozták fel. Elsőnek Benes Eduard köztársasági elnök és felesége a Masaryk család kíséretében lépett a ravatalhoz. Masaryk temetése hétfőn, szeptember 20-án lesz a prágai várkastély első udvarában, ahonnan a gyászmenet a Wilson pályaudvarhoz vonul, ahonnan Masaryk földi maradványait Lanyban szállítják a az ottani kis temetőben felesége mellett helyezik örök nyugalomra.

Bucuresti, szeptember 16. Üfelsége II. Carol király tegnap úgy Benes köztársasági elnöknek, mint Masaryk János részvétlíviratot küldött. Országunkat tudvalevőleg küldöttség képviseli Masaryk temetésén. A küldöttség vezetője Tătărescu miniszterelnök lesz, tagjai: a királyi család megbízottja, a törvényhozás két házában elnökei és a hadsereg kiküldöttjei.

**Esküdtek hiányában elhalasztották Musi fővárosi ügyvéd gyilkossági perének tárgyalását**

Bucuresti, szeptember 16. Az esküdtbírósg előtt ma délután kellett volna megkezdődjön Musi fővárosi ügyvéd bűnpere, aki mint ismeretes bosszúból meggyilkolta a Wagons Lits menetjegyjárosa Liveanu nevű főkönyvelőjét. A vádlott személyi adatainak felvétele után az elnök az esküdtek névsorát olvasta fel és ennek során kiderült, hogy a huss esküdt közül — amennyit a törvény előír, — mindössze csak 13 van jelen. Bentziet Stoeneşcu ügyész erre való hivatkozással kérte a tárgyalás elnapolását. Az ügyész előterjesztését a bíróság magáévá tette és a bűnpert október 4-re halasztotta.

A temetés napján Bucurestiben gyászjelentést tartanak, a közhivatalok felfüggesztik működésüket, míg az ország valamennyi iskolájában a rendező előadás helyett Masaryk érdemeit méltatják az ifjuság előtt.

## Az év első öt hónapjában 11 százalékkal nagyobb az állam bevételi szaporulata

Cancicov pénzügyminiszter beszámolója a költségvetés megvalósításáról.

Bucuresti, szeptember 16. Cancicov pénzügyminiszter rendkívül érdekes nyilatkozatot adott ma este a sajtó képviselőinek. A miniszter többek között a következőket mondotta:

— Elsősorban is számot adok Önöknek az 1936—37-ik évi költségvetés végrehajtásáról, amelynek ügymenetét egyébként bemutatnám a legfelsőbb számvevő bíróságnak. Ezután pedig az 1937—38-as esztendő költségvetésének első öt hónapi eredményeit fogom ismertetni.

— Meg kell állapítanom, hogy 1936 óta első ízben történik meg, hogy a pénzügyminiszter a legfelsőbb számvevő bíróság vizsgálatának engedélyt a költségvetést. Az elmúlt esztendőben 24 és fél milliárd lejt vételeztünk be, míg kiadási kötelezettségeink 28 és fél milliárd lejt tettek ki. Ilyen körülmények között több, mint egy milliárdos költségvetési felesleg mutatkozott, míg a tényleges kész-

### Mussolini szeptember 25-én érkezik Németországba

Berlin, szeptember 16. Mussolini olasz miniszterelnök nem mint eredetileg tervezték, szeptember 26-án érkezik Münchenbe, hanem már 25-én Münchenben érkezése után azonnal Mecklenburga megyébe, hogy a német hadgyakorlaton résztvegyen. Mussolini 26-án délután 5 órakor érkezik Berlinbe, ahol 48 órát fog tölteni. Megérkezésének estéjén Hitler kancellár disztribúciót ad a Duce tiszteletére. A Duce a német kancellári palotában fog megszállni. Hitler ugyanis, mint ismeretes, nem költözött be a kancellári palotába. Mussolini németországi útját az őzi időjárás miatt legalább Németország területén teljes egészében vasuton és gépkocsin teszi meg. A Duce 29-én utazik el Berlinből.

### 25.000 építőmunkás tüntető munkabeszüntetésére Budapesten és környékén

Budapest, szeptember 16. Ma reggel a magyar fővárosban és annak környékén mintegy 25 ezer építőmunkás demonstratív sztrájkot kezdett a nyolc órás munkanap bevezetése érdekében. A munkásság délelőtt küldöttséget menesztett Bornemissza magyar iparügyi miniszterhez és előterjesztette neki a munkásság kérelmét.

### 4000 fok hő fejleszt a tankolvasztó gránát

London, szept. 16. H. Löwenstein herceg felől jelentik: Hubertus Löwenstein herceg feltűnő érdekességi előadást tartott Londonban a legújabbfajta háborús gránátokról. Az új gránát előadása szerint megolvastja a tankok páncélját, mert 4000 fok hő fejleszt. Kijelentése szerint az új találmány a német fegyveripar legújabb vívmánya. Előadásában elmondta, hogy Spanyolországban egy lövészárkból látta az újfajta gránát hatását. A találat után a tank úgy olvadt el, mint a hó.

### Egy angol kereskedelmi hajó tengerészlet megtagadta, hogy a kínai vizekre menjenek

London, szeptember 16. A vancouveri kikötőben tartózkodó Delcroix nevű angol kereskedelmi gőzös harmincöt matróza elhagyta a hajót. A hajónak a kínai vizekre kellett volna elindulnia és a legénység azt követelte, hogy a veszélyes utra való tekintettel pótlékot kapjanak. A hajóársaság a követelést nem volt hajlandó teljesíteni, mire a matrózok sztrájkba léptek. Rendőri segítséggel azonban kényszerítették őket a munka újbóli felvételére.

### Nyilaskeresztoszok és szociáldemokraták véres összecsapása Budapesten

Budapest, szeptember 16. Ma este a Tompa uca 14. szám alatti helyiségükben nyilaskeresztosz fiatalok gyűlést akartak tartani, de a gyűlést a szociáldemokrata párthoz tartozó ifjúság megakadályozták. Nagy dulakodás támadt a két csoport között és állítólag revolverek is dörentek. A verekezésnek 14 sebesültje van, akiket a Szent István kórházba szállítottak.

CORSO e GERMOYO Telefon: 2065

**Pola Negri: BOVARINE**

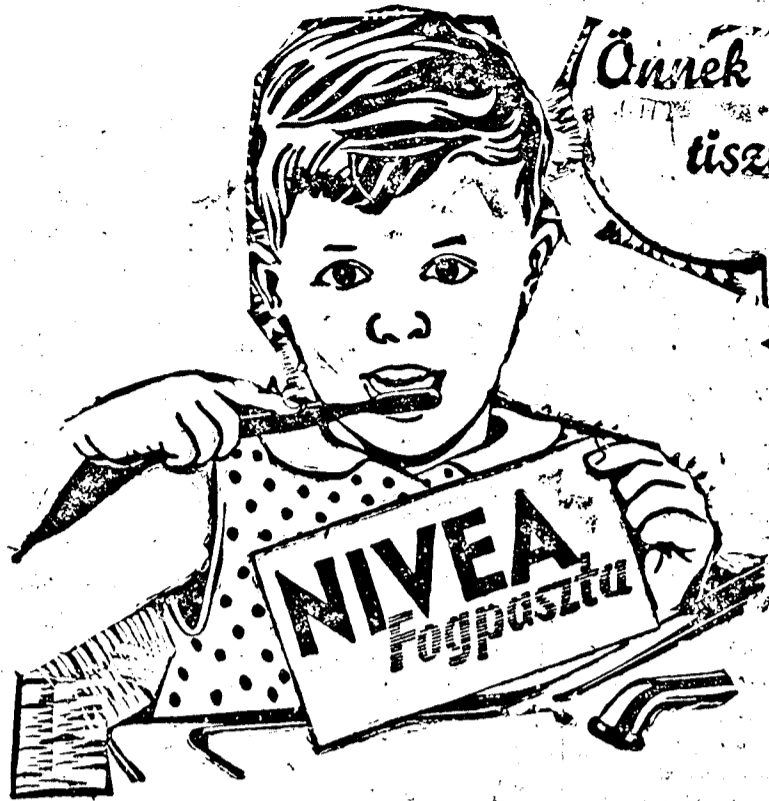
GUSTAVE FLAUBERT ismert regénye. Előadások: 5, 7.15, és 9.15.

## Második napja,

hogyan napilapjaink a már ismertett, ránk kényszerített körülmények folytán sokkal nagyobb terjedelemben jelennek meg. Az aradi napilapok kiadói és a nyomdai munkásság között nem tisztán anyagi okok miatt, hanem az általunk el nem fogadható diktatórikus feltételek visszautasítása következtében szakadtak meg a tárgyalások.

Megírtuk tegnap, hogy többek között a törvényesen elbírt napi nyolc órai munkaidő helyett hat óras munka-napot követelnek a munkások akkor, amikor Franciaországban is hosszú küzdelem után csak a 40 óras munka-hetet lehetett keresztülvinni. Az aradi nyomdai munkásság ugyanekkor 36 óras munkahetet igényel és ezenkívül számos más teljesíthetetlen követelést is támasztottak volt munkásaink. A zavartalan munka és a kölcsönös béke érdekében bizonyos koncessziókat voltunk hajlandók tenni, minden jószándékunk azonban a tárgyaló munkás delegátusok merev magatartásán meghiúsult.

A munka-beszüntetés ellenére minden áldozatot meghoztunk és minden eszközt megragadtunk, hogy közönségünknek, amelyet lelkiismeretesen szolgálunk, évtizedek óta és fogunk szolgálni a jövőben is, napról-napra fokozatosan jobbat nyújtsunk. Olvasóink szíves segítségét és támogatását kérjük arra az időre, amíg ismét régi terjedelemben és kiállásban jelentethetjük meg lapjainkat.



**Önnek biztosíték kell a tisztaságra nézve!**

A NIVEA-fogpaszta a fogakat fénylően fehéren tartja, csiraódon hat, tökéletesen tiszta és kellemes ízű. A gyermekek reggel és este még egyszer olyan szívesen takarítják fogukat Nivea-fogpasztával. Észeljen olyan olcsót!

**Egy nagy tubus csak 24.- lei**

## Rejtélyes módon eltűnt Stalin gyermeke

Varsó, szeptember 16. A Kurjer Cservonny jélértesült moszkvai körök információja alapján jelenti, hogy Sztalin egyetlen fiát, a 12 éves Vasilit ma ismeretlen tettesek megszöktették. A gyermek megszöktetését az tette lehetővé, hogy Sztalin fia résztvett a most megtartott ifjúsági napon és ebből az alkalomból számos újság közölte a fényképét. Sztalint nagyon lesújtotta gyermeke eltűnése. A GPU egész gépezete megmozdult a gyermek felkutatása érdekében, de eddig még semmi nyomra sem akadtak.

## Elfogytak a felszólalok Geniben

# Példátlan érdektelenség kíséri a Népszövetség most folyó ülészeit

**A délelőtti ülés felszólaló hiányában elmaradt. Délután megkezdik a spanyol kérdés vitáját**

Genf, szeptember 16. A népszövetségi közgyűlésnek ma délelőtti kitűzött ülése felszólaló hiányában elmaradt. Népszövetségi körökben remélik, hogy a Népszövetség főtítkárságának jelentéséről megkezdett általános vitát holnap folytatják és a nagyhatalmak képviselői felszólalásukkal lehetővé fogják majd tenni az ülés folytatását. Hozzáteszik népszövetségi körök, hogy ugyanilyen helyzetek mutatkoznak a népszövetségi bizottságok ülésein is és így legutóbb a jogügyi bizottság ülését kellett felüggasztani a felszólaló hiányában. Általában a Népszövetség tanácsadói iránt ebben az évben szokatlannul csekély érdeklődés mutatkozik.

A délutáni ülést Negrin Juan elnök nyitotta meg. Zárt ülés volt, amelyen a mandatáriusok kérdését tárgyalták meg. Nyílt ülésén a kínai kérdés került tárgyalásra, amelyen Wellington Koo kínai megbízott hivatkozott arra a háromféle megoldásra, amelyet annak idején Kína előterjesztett és kérte, hogy az ügyben eszerint döntsenek. Hivatkozott még arra is, hogy 1933-ban ilyen vitás esetekre egy ugyanevezett tanácsadó bizottság megalakítását mondották ki. A Népszövetség ülése elfogadta a tanácsadó bizottság megalakításának tervét és azt meg is alakította.

**A bizottságban Magyarország is mandátumot kapott.**

A délutáni ülés további részén Antonescu román delegátus előterjesztette, hogy a Népszövetség Nagy Britannia kormányának felhatalmazást ad, hogy dolgozzák ki pontos terveket a palesztinai kérdés teljes rendezésére vonatkozólag. A francia delegátus hozzájárult a megoldásnak ehhez a formájához, amelyet

**el is fogadtak.**

Ezután a spanyol kérdés tárgyalására került a sor. Az elnöki széklet a Népszövetség előbbi ülészeit elnöke Quewedo ekvadori delegátus foglalta el.

**A spanyol kiküldött élén kifogásolta a nyoni egyezményt,**

amely lehetővé teszi, hogy a spanyol köztársaságiak tengeraltjáróit minden további nélkül megtorpedózzák.

Delbos francia külügyminiszter szerint ez az egyetlen megoldás volt arra, hogy a Földközi tengerre rendet fenntartsák.

Jordan ujjelendi megbízott élehangú beszédet tartott, amelyben kifogásolta, hogy nincs módjában a spanyol népként a maga akaratát a Népszövetség elé juttatni ez az oka annak, hogy Spanyolországban még mindig háború dúl. A Népszövetség — mondotta az ujjelendi delegátus, — csak jegyzéket gyárt, de semmi komoly lépést nem tesz a vérontás megakadályozása ellen. Az ülés folyik.

### LEHET-E SPANYOLORSZÁG TOVÁBBRA IS TANÁCSTAG?

A spanyol kérdés további vitája tekintetében Delbos és Eden külügyminiszterek rendkívüli erőfeszítéseket tesznek, hogy a világnézeti vitákat lehetőleg kizárják a nyilvános tárgyalásokból. Bár napok óta egész befolyásukat latba vetették, hogy Negrin, a valenciai spanyol kormány miniszterelnöke a lehető legmérsékeltbb hangon szólaljon fel, hír szerint a miniszterelnök el van szánva, hogy szóvá tegye a spanyol háborús eseményeket. Ezt az elhatározást fokozza az a körülmény, hogy Franco tábornok is Genfben küldött egy bizottságot Alba herceg vezetésével. Előreláthatólag nagy izgalmakra lehet számítani a tanácsban megüresedő három tag-sági szék betöltése körül is. Negrin ugyanis bejelentette, hogy a valenciai kormány feltétlenül számít arra, hogy ismét a tanács tagjává választják. A semleges államok képviselői tegnap ez ügyben külön tárgyalást folytattak. Hollandia képviselője azt fejtegette, hogy Spanyolország bevétele nem helyes, mert ott egy év óta háború van és zavaros a helyzet. Az északi államok és Belgium azonban Spanyolország újabb megválasztása mellett foglalt állást. Felmerült az a terv, hogy helyesebb volna a kérdést úgy elintézni, hogy Spanyolország helyét egy kisebb államnak engedjék át, amely még nem volt tanács-tag. Ezzel kapcsolatban került fel Magyarország jelöltetésének gondolata is.

A Havas ügynökség jelentése szerint az a három spanyol nacionalista, aki a Népszövetség tanácskozásai kezdetén a kiküldöttekhez polémikus tar-

talmu közleményt küldött, minden fogadkozás ellenére még ma is Genfben tartózkodik, holott már tegnap este el kellett volna hagynia Svájc területét. Tudvalevő, hogy ezek a spanyol nacionalisták Juan Negrin valenciai miniszterelnök népszövetségi elnöksége ellen tiltakoztak és róla azt állították, hogy a spanyol terrorizmus irányítója. A genfi kanton igazságügyi főnöke Balmer felhívta a szövetségi hatóságok és ügyészségek figyelmét erre az állapotra.

### AZ ANGOL ÉS AFRANCIA SAJTÓ AZ OLASZ MAGATARTÁSRÓL.

London, szeptember 16. Az angol sajtó Olaszország elutasító válaszáról megoszló véleménnyel emlékezik meg. A Daily Mailban a következő című cikk jelent meg: „Angliának teljesíteni kell Olaszország kívánságait”. A News Chronicle nem hajlandó Olaszország részére az ellenőrzésből jelentősebb részt átengedni. A Times szerint az olasz választójegyzék mem tér ki arra az esetre, hogyha az ellenőrzésből jelentősebb részt átengednének neki, hajlandó-e hozzájárulni a nyoni egyezményhez.

Az angol közvélemény azt kívánja, hogy az ellenőrzés munkája a Földközi tengeren nyomban meginduljon. Senki sem tagadja, hogy Olaszországnak fontos érdekei vannak a Földközi tengeren és ezeket meg is kell védeni. A Morningpost szerint a francia kormány is őszintén kívánja az olaszok csatlakozását. Párisban ugyanis jól tudják, hogy Olaszország távolmaradása a Róma—Berlin tengely erősödését vonná maga után.

Páris, szeptember 16. Párisi jelentések szerint a francia közvéleményt is élénken foglalkoztatja, hogy vajjon csatlakozik-e később Olaszország a nyoni egyezményhez. Francia politikai körök is szeretnék, ha Olaszország nem maradna ki az ellenőrzésből. A baloldali sajtó kedvetlenül állapítja meg, hogy Anglia olyan nagy súlyt helyez az olasz közreműködésre. Általában azt hangoztatják a lapok, hogy Olaszország még nem mondta ki az utolsó szót és követelése nagyrészt teljesíthető.

A Paris Soirban Sauerwein azt fejtegeti, hogy az olasz kormányt kellemetlenül lepte meg a nyoni konferencia gyors elhatározásai és a határozatok sürgős életbetéptetése, mert Rómának időre volt szüksége, hogy Berlinnel megegyezzen és hogy új csapatokat küldhessen Spanyolországba. Ami azt illeti, hogy Olaszország a Földközi tengeri ellenőrzésben azonos részt követel, ezt csak barátságos uton lehetne szabályozni, mert

**Angliának és Franciaországnak együttesen 225 torpedónaszádja van, míg Olaszországnak csak 70.**

Ha Olaszország kitart a visszautasítás mellett, annak messzemenő következményei is lehetnek, hiszen, ha senki sem akar háborút, akkor senki sem fog háborút kezdeni, de aki háborút akar, annak minden ürügy jó.

## URANIA Premier-mozgó

Telefonelővétel: 12—32.

Kedvezményes jegyek nem érvényesek!

Minden képzeletet felülmúl az

**„AZ ÉDES ANYAFÖLD”**

Egy kis család sorsán keresztül a titokzatos Kína éhező százazeivel, forrongásaival tárul elénk!

LUISE RAINER — PAUL KUNJ

Kérjük a pontos megjelenést: 5. 7.15. 9.30-kor!



**Cserépkályha** átépítését, tisztítását és javítását **olcsó árban vállalja:**  
Bulev. Regina Maria No. 9., Neuman-ház, I. emelet.

**„CERAMICA“** kályhas cég  
(SZILAGYI) 3611

## Hogyan gyárthatunk otthon aranyat?

**A bécsi aranycsináló nyilvánosságra hozta az aranycsinálás receptjét**

Bécs. Ne tessék nevetni, mert a feltaláló, akiről alább szó lesz, egész komoly fizikus. Az atomelméletéről szóló egyik munkája pályadíjnyertes lett a párisi akadémián s a tudós nevét — dr. Klobasa Adalbertnek hívják — még tíz évvel ezelőtt a legjobbak között emlegették. Hogy utabban az aranycsinálásra vetette magát, annak egy másik, igazán világhírű tudós az oka. Miethe német egyetemi tanár, az atomromboló, aki rég kompromittált alkimiát modern alapon feltámasztotta.

### Az atomok és az elektrónok

Azok, akik a század elején járták ki a középiskolát, még azt tanulták, hogy az atom az a legkisebb fizikai egység, amelyet további elemre bontani nem lehet. A fémek viszont egy és ugyanazon fajta atomokból épülnek fel, így az arany is, bármely mennyiségben, csupán aranyatomokból áll. A középkori alkímia minden igyekezete — tanította tudós professzorom a gimnáziumban. — hogy rézgálicból, higanyból, kvareből aranyat főzzön, meddő kísérlet maradt. Ugyanakkor azonban, amikor a fizika- és a kémia-órán ezeket tanították, már megjelent Lenard felfedezése, az elektromos atommagról és a körülötte száguldó elektrónokról. Nem sokkal utóbb Lord Rutherford pontos kísérletek alapján számolt be az atomok szerkezetéről és a rádiumban, később pedig az aktiniumban, thoriumban és az uran-elemenben is héliumelemeket mutatott ki. Ma már ott tartunk, hogy meg tudjuk állapítani, melyik atom hány elektrónból áll s valószínű a fizikusok és kémikusok ama feltevése, hogy a természetben felléphető anyagok minőségi különbözősége kizárólag az atomok szerkezetét tevő elektrónok számától függ.

### Higanyból arany

1924-ben azután dr. Miethe Adolf, a charlottenburgi műegyetem tanára, azzal a felfedezéssel lepte meg a világot, hogy sikerült elemre bontani a higanyt s hogy csupán egy lépés választja el a mesterséges arany problémájának megfektetésétől. Megállapította, hogy a higany-atom 80 elektrónból áll, az arany-atom pedig 79-ből. Ha már most sikerülne a higany atom egy elektrónját kiküszöbölni, bármely mennyiségű higanyt arannyá tudna átválttatni. Miethe közlései nagy izgalmat keltettek a tudományos világban. A természettudósokat nem az aranycsinálás problémája érdekelte elsősorban. A mesterséges arany megjósolt bebizonyosodását a világgazdaságba s a várható katasztrófális következmények lemerését rábizták a nemzetgazdászokra. De maga az a tény, hogy elemet atomrombolás útján más elemmé lehet átalakítani, korszakalkotó volt. Viszont akadtak sokan olyanok, akiknek a fantáziáját a szintetikus arany előállításának lehetősége ragadta meg. Ezek közé tartozott a bécsi Klobasa Adalbert. A fiatal tudós, fizikusnak és kémikusnak egváránt kiváló, ettől fogva kizárólag azzal foglalkozott, hogy bizonyíthatná be a Miethe által megfogalmazott tételt. Miethe atomrombolási módszere nem jelentette az aranykészítés gyakorlati megoldását, mert egy gram arany előállítása 100 ezer kilowattóra villanyáramot emésztett volna fel. A mesterséges arany tehát összehasonlíthatatlanul drágább lett volna, mint a forgalomban lévő ásványai. Klobasa ép ezért kémiai uton igyekezett a villanyáram egy részének hatását pótolni, olyan vegytani eljárás törté a felét, amely egy villanygéppel kombinálva megolcsóbbítja az atomrombolást. Így került el végül a mindenki által lenézett alkimiához.

A bécsi aranycsináló megszerkeztette bonyolult villanygépét, összefűzte a szerinte szükséges vegyanyagokat, de a kísérleteket a saját pénzén kellett végeznie. Állítólag sikerült is mesterséges aranyat előállítania. Tény

tőber 21. kelettel „Verfahren der Herstellung des synthetischen Goldes“ címen 5984—935. szám alatt be is iktatta a Klobasa által bejelentett szabadalmat. Pedig a szabadalmi hivatalban komoly vegyészek és fizikusok vizsgálták felül a találmányt. Nem tartották megvalósíthatatlannak.

### Főzéssel előállított arany

A feltaláló most, két évvel a szabadalmazás után elhatározta, hogy titkát a nyilvánosság elé viszi. A A. Hartleben könyvkiadóvállalatnál, Wien—Leipzig, egy könyve jelent

meg. „Künstliches Gold“ a címe s a szerző felfedezésének minden részletét közli azokkal, akiket az aranycsinálás érdekel. Apróra leírja az általa szerkesztett gépeket, azok működését és az arany készítéséhez szerinte szükséges vegyi eljárást. Klobasa szerint az aranyfőzés szakácskönyve a következő anyagokat tartalmazza:

36 gram titan—kallum-oxalat, 84 gram vassulfát, 50 gram rézgálic, 50 gram kénnátron, 100 gram szalmiák, 250 köbcentiméter 25 százalékos ammóniák fél liter vízben, végül 440 gram finom kvarc.

Ez anyagok szakszerű vegyítése a villanygépek egyidejű munkábaállításával Klobasa szerint „bár csekély mennyiségű aranyat állít elő, de minden kétség kizárásával.“

Tessék kipróbálni...

## A VÉRZÉSES GYOMORFEKÉLY ÚJ CSODAGYÓGYSZERE

Vidéki magyar orvos nagyszabású tudományos felfedezése. — Biztató kísérletek egy budapesti klinikán. — Egy gyógyult beteg hálás nyilatkozata.

Budapest, szeptember 16. Magyar orvosi körökben néhány hét óta nagyjelentőségű orvosi felfedezésről beszélnek, amely hír szerint

új gyógyszerrel gyógyítja a gyomor- és bélvérzést, ezzel együtt pedig a gyomorsavat is meglepően leszorítja.

Az egyik budapesti klinikán folynak már az ellenőrzési kísérletek.

A klinika, ahol az ellenőrzési kísérletek folynak, nem nyilatkozott a nyilvánosság számára. Kétségkívül azért nem, mert a klinika kiváló vezetője, ki a fiatal magyar orvosgeneráció egyik kitünősége, még úgy találja, hogy nem áll elegendő számú eset rendelkezésére, hogy végleg vélményt mondjon.

Egy gyógyult beteg azonban úgy érezte, hogy váratlan és csodálatosan gyors gyógyulásról értesíteni kell szenvedő embertársait:

— Julius 17-én éjjel hirtelen rosszul lettem — kezdte elbeszélését. Vért hánytam és hiába próbáltam akármit, tovább véreztem. Már mozdulni sem tudtam és amikor a klinikán megvizsgáltak, úgy találták, hogy a vörös vérszámom száma a normális 5 millióról 2,600.000-re zuhantak alá.

— Először a szokásos módszerekkel kezelték, azonban a vérzés tovább tartott, egészen július 24-ig. Már mindent előkészítettek a vérátömlesztésre, sőt az operációt is megbeszélték már, amikor meghallottam, hogy a klinikán dolgozik egy vidéki orvos, akinek éppen a gyomor- és bélvérzések megállítására és gyógyítására új találmánya van. En magam kértem ekkor a klinika kitünő professzorát, hogy próbálkozzunk meg az új gyógyszerrel. A professzor figyelmeztetett arra, hogy

ez a gyógyszer még kísérletek tárgya

és a saját felelősségemre kérhetem csak a kísérletező orvost.

— Ragaszkodtam a kívánságomhoz — folytatta az elbeszélő. — Még aznap este meglátogattam betegszobámban a vidéki orvos. Elmondta, hogy tényleg van egy új gyógyszere s a szegedkörnyéki falvak és tanyák népe között jó eredményeket ért el és két-három héttel a vérzés után a beteg már megint jóízűen falatozhatott, pedig a magyar parasztember koasztja igazán nem mondható könnyűnek.

— Julius 23-án este kaptam az első injekciót az új szerből. A gyógyszerrel Ulcus salvanak hívják. Egy nappal később vérszámom lást végeztek a klinika orvosai és ekkor már csak kétmillió vörösvérsejtet találtak. Nyomban utána kaptam a második injekciót. És ettől kezdve minden második nap kaptam befecskendezést az új szerből és a második injekció után 200.000-rel, a harmadik után 600.000-rel emelkedett a vörös vérszámom száma, július 31-én pedig már elérte a 2 milliót.

— Augustus 5-én már olyan jól voltam, hogy átvihettek a röntgenszobába, ahol az átvilágítás megállapította a fekély helyét. Megállapították azt is, hogy gyomorsavam a normális kétszerese. Összesen hét injekciót kaptam. Gyógyulásom olyan rohamos volt, hogy augusztus 10-én már lent sétáltam a klinika parkjában és 11-én már haza mentem. Azóta is bejárom a klinikára, ahol a professzor és tanítványai tovább figyelnek. Megállapították, hogy

a fekélyem már teljesen meggyógyult, gyomorsavam pedig a legnormálisabb,

az utolsó vérszámom szerint a vörösvérsejtszámom száma 4,600.000, tehát több mint a kétszeresére emelkedett és most már ez is normálisnak mondható.

— El nem tudom mondani, ennek a falusi orvosnak milyen hálás vagyok. Ugy hallom, a tudományos ellenőrző kísérletek befejezése után sem engedik vissza falujába az új gyógyszer feltalálóját, mert azt mondják, hogy ott külön kórház van a gyomorfekélyesek számára.

## Megnyilt a szombati modern tánc és jazz-est elővételi pénztára

Fővárosi nivóju műsora lesz a Wiesner-Pethő estnek.

A szeptember 18-iki modern tánc és jazz estnek elővételi pénztára ma nyílt meg és már az első napon nagy számban kelték el a jegyek, ami a nagy érdeklődésnek csillogó jele. Nem kétséges már, hogy szombaton este telt ház fog gyönyörködni a fővárosi nivóju műsorban, amelyek minden egyes száma szenzáció. Wiesnerék klasszikus és mondain táncjelenetei és szólói, Pethő ördögös ügyességű táncai, Sallak Matyó remek angol és amerikai slágerai, Piccanis Tula a hat éves néger csodagyerek bámulatos ügyességű táncai, Lammert kétszongorás jazzja, Lantos Ila a kitünő nevű primadonna szonjai egyaránt meglepetésként fognak hatni. Az előadás a téli színházban lesz, jegyek egész napon át ugyanott kaphatók. Ajánlatos a jegyekről előre gondoskodni.

## Éghy Angival bővül Éghy Gyhssa testkultura iskolája

Éghy Angi bécsi diplomás tanárnő jön Aradra nővérehez segítőként. Éghy Gyhssa kibővített oktatási programja, a modern nagytánc szellemében valósul meg. Éghy Angi a gimnasztikán kívül a legújabb ezteppkurzusokat fogja vezetni, míg a régi asszisztens — Czégka Emilia — ugyancsak okleveles szaktanárnő, a fiuk speciális tornáját. Maga U. Éghy Gyhssa — aki most jött meg két havi párisi tanulmányutjáról — a táncnémet, akrobatikát és művészi táncot adja elő. A tanítás szombaton 18-án veszi kezdetét. Telefon: 1028. Bulgy, Maros 24.

## Pénteken újra nyelvvizsgát tesznek a kisebbségi vasutasok

An érdekelteket névszerint még nem értesítették a vizsgáról, amelynek vezetője Francu vezérfelügyelő lesz

ARAD, szeptember 16. Az államvasut aradi magyarnyelvű és általában kisebbségi alkalmazottainak ismét vizsgát kell tenniük: néhány nappal ezelőtt értesítés érkezett, hogy minden ellenkező híreszteléssel szemben

szeptember 17-én, pénteken megkezdí működését a kisebbségi alkalmazottak vizsgáztató bizottsága.

A rendelkezés részletes intézkedéseket tartalmazott arra nézve is, hogy az egyes szolgálati főnökök miképpen készítsék elő a vizsgát. Ez utasításoknak megfelelően a közvetlen hivatali főnökök sorra járták kisebbségi alkalmazottait, akiket előzetes vizsgálatnak vetettek alá, hogy vajjon tökéletesen bírják-e az állam nyelvét.

vét. Ez az osztályozás nyilvánvalóan azért volt szükséges, hogy

azokat, akik kifogástalanul beszélnek románul, megkíméljék az újabb vizsga izgalmatól.

A nyelvvizsga levezetésére Francu Dumitru vezérfelügyelő érkezik Aradra, aki egyébként az államvasut központjánál teljesít szolgálatot. Érdekes, hogy egyelőre egyetlen kisebbségi alkalmazott sem kapott értesítést vizsgakötelezettségéről. Előreláthatólag péntek reggel, amikor a tisztviselők szolgálatátételre jelentkeznek, közlik majd az érdekeltekkel, hogy nyelvvizsgát kell tenniük.

### AE ETOILLEI MERÉNYLET MIATT:

## Franciaországban különleges törvényszék dönt a politikai menekültek tartózkodási engedélye felett

Eltávolítják a nem kívánatos külföldieket francia területéről.

Páris, szeptember 16. (Rador). A kormány jogügyi tanácsa tanulmányozza az idegen ellenőrzésnek kérdését és meg fog állapítani egy végleges törvényszöveget. Chautemps terveiről az újságok a következőket közlik:

A kormány be fogja bevezetni a minden országgal szemben kötelező utlevelet, főleg pedig szigorú utlevél vizsgálatot tervez a szomszédos államokkal, mint Svájjal és Belgiummal szemben, mivel ezeken a határokon kerülnek be a nem kívánatos elemek Franciaországba. Bevezetik továbbá a fényképes személyazonossági igazolványt és a kötelező újlyenomat vételt. Az idegenek tartózkodási engedélye tárgyában kü-

lönleges törvényszék fog dönteni és ez határozza meg, hogy a politikai menekültek közül kik maradhatnak az országban.

A Le Matin hangsúlyozza, hogy ezekkel az intézkedésekkel a kormány nem akarja az idegeneknek Franciaországban való tartózkodását korlátozni, sőt a nem aggályos külföldiek tartózkodását meg fogja könnyíteni és az utlevelek vizumdíját leszállítja. A kormány különbséget fog tenni a nem kívánatos és a szívesen látott külföldiek között. Az ellenőrzés különösen szigorú lesz az ország északi határán, ahol máris megszigorították a határvizsgálatot. A kormány véleménye szerint az etoillei merényletet anarchisták okozták és a határvizsgálatot főleg ezeknek elfogatására terjesztették ki.

Az árubehozatal többlete és a nagy nyersanyag vásárlás folytán

## tovább esik a francia frank

A francia kormány a deviza-ellenőrzés bevezetésére készül.

PARIS, szeptember 16. A frank értékének újabb zuhanása francia pénzügyi és gazdasági körökben nem keltett nyugtalanságot. Pénzügyi körök várták a frank értékének a csökkenését, ámbar meg vannak győződve arról, hogy az értékesítés átmeneti lesz és a francia frank újból visszatér normális életszintjére. Pénzügyi és gazdasági körökben rámutatnak arra, hogy a frank árfolyamának alakulására nagy befolyása volt a kereskedelmi mérleg helyzete és a tizenegy milliárdos árubehozatali többlet. De a legnagyobb hatást a nyersanyagokért kifizetésre kerülő nagymennyiségű idegen valuták előteremtése okozta. Franciaország dollárban és fontban fizette ki a nagymennyiségű nyersanyag ellenértékét és ez okozta a francia tőzsdéi értékek árfolyamának csökkenését.

A kiegyenlítő alap nem szállhat szembe a mostani áralakulással, hacsak nem akar nagyszámú aranyat és devizát kiadni. A font árfolyama tegnap az előző napi 138.80-ról 146-ra, a dolláré 28.04-ről 29.50-re emelkedett.

Párisban nem titkolják, hogy a francia tőke menekülése a külföld felé az utóbbi időben meg erősödött. Egyesek úgy tudják, hogy a francia kormány be fogja vezetni a deviza ellenőrzést, melyet most már a népfront sem ellenez. Azt hiszik, hogy Anglia és az Egyesült Államok nyomást gyakorolnak Franciaországra, hogy a fonthoz viszonyítva 150-es árfolyamon rögzítse a frankot.

Esti jelentés szerint a frank a mai tőzsdén is esett. A font sterling 146.62-ről 147-re emelkedett. Nyitáskor a dollár 29.35 volt, záratkor 29.70.

ZÜRICH ZÁRLAT.

Páris 14.70, London 21.55 háromnegyed, Newyork 435 háromnegyed, Milánó 22.92 és fél, Amszterdam 239.47 és fél, Berlin 174.75, Prága 15.20, Varna 82.25.

### A FRANK ÁRSZINTJE A CSEH KORONA ALÁ SÜLLYEDT.

Prága, szeptember 16. Az itteni tőzsdén a francia frank tegnap elérte a cseh korona árszintjét, sőt annál alacsonyabb árnívóra zuhant. A cseh korona megszületése óta most először történt meg, hogy a francia frank olcsóbb volt, mint a cseh korona. Tegnap délután 100 frankért csak 99 cseh koronát fizettek.

## Japán hadisikererek a távolkeleten

Peking, szeptember 16. Az észak kínai fronton több százezer kínai katona hallatlan elszántsággal harcolt, hogy a japánok előrehaladását megakadályozza. A szivós ellenállást azonban a japánok tankokkal, nehéz tüzérséggel és repülőgépekkel levertek. Az ellenfelek döntő sulyu technikai fölénye dacára a kínai századok a végsőkig harcoltak, mintsem, hogy visszavonultak volna. Japán jelentés szerint egyedül egy szűk szakaszon több, mint ezer kínai holttestet számláltak meg.

Ugyancsak japán értesülés közli, hogy erős japán különítmények Kuan várostól délre üldöz-

zöbe vették a délnyugati irányba visszavonuló kínai csapatrészeket. A japánok felgöngyölítő csapatmozdulatokat hajtanak végre és ebben repülőik nagy segítségükre vannak, miután bombákkal és gépfegyverekkel igyekeznek zavart kelteni a visszavonulásban lévő kínai csapatok között. A sanghai fronton a japánok elfoglalták Lotgen városát és visszaverték az ellen-támadásra induló kínaiakat.

A Central News jelentése szerint a kínaiak Lotgent visszafoglalták. A kínai tüzérség megakadályozta a japán repülőgépeket abban, hogy Kantont bombázzák.



## Ha a nemzeti parasztpárt nem kerül aralomra, Mihalachenak le kell mondania

Bucuresti, szeptember 16. A különböző hírekkel szemben az Adeverul jelenti, hogy a nemzeti parasztpárt október 15-re a parlament feloszlását várja. Minden valószínűség szerint azonban a liberális kormányzás ezen az időponon túl is meghosszabbítja létét. Ilyen viszonyok között az Adeverul úgy véli, hogy Mihalachenak a nemzeti parasztpárt vezérének meg kell értenie, hogy a következményeket viselni tartozik és a párt és megfelelő fóruma előtt le kell tennie megbízatását, továbbá kérni, hogy a párt válasszon új vezért, akit úgy ő, mint a párt többi vezére feltétlenül követni fog.

## Szigoru idegenellenőrzés Aradon

Tizenkét kérelmező közül kilencet elutasítottak.

Arad, szeptember 16. A belügyminiszterium rendelkezése értelmében Aradon megkezdődött az idegenek ellenőrzése. A kormánynak az a szándéka, hogy erősen megrostálja a tartózkodási engedélyeket és csak a valóban nélkülözhetetlen és pótolhatatlan idegen állampolgároknak engedélyezett további tartózkodást. Aradon 12 kérvényt vett tárgyalás alá az idegenellenőrző bizottság, a tizenkét kérelmező közül kilenc kérelmet elutasítottak. A kiutasítottaknak záros határidőn belül kell elhagyniuk az országot.

## A fogdában lelőtte a rendőrt és társával elmenekült egy hírhedt regáti bandita

Isacea, szeptember 16. A rendőrség fogdjában tegnap délelőtt elzárták Vasile Constantin veszedelmes banditát és egy társát. A két banditára Florea Grigore rendőr ügyelt fel. Hajnali három órakor Vasile Constantinnak sikerült láncaitól megszabadulni, rátámadt őreire, akitől elvette szolgálati revolverét. A fegyverből azután két lövést adott le a szerencsétlen rendőre, aki vértől boritva esett össze. Közben a bandita megszabadította bilincseitől másik társát is, majd mindketten elmenekültek.

SELECT

Szenzációs, izgalmas és mégis kacagtató!

## SHERLOCK HOLMES

Merőben újszerű, a szokványos bűnügyi filmeknél százszor különb, ötletes, friss film ez; a néző nevet, izgul, meglepődik és — nagyszerűenszórakozik!

HANS ALBERS, HEINZ RÜHMANN, HANSI KNOTECK, MARIELUISE CLAUDIUS.

Helyárak 14, 20 és 26 lei

Délután 5, 7¼ és 9¼ órakor

Vasárnap 19-én a Gloria pályán délután 4 órakor

AMEFA-DUIG (Bralla) nemzeti bajnoki mérkőzés Jegyek elővételben SZABO ALBERT cégnél

# HIREK

## BékaHangverseny

Megható és kedves ötlete a japáni rádióknak, hogy a tokiói leadóállomás „helyszíni közvetítést” ad a Szangami folyó békáinak esti hangversenyéről. Nem azért megható és kedves, mert az látszik belőle, hogy a japánok még most, az ágyudbrgés, a fegyverek zaja között is meghallják a természet sze lid és csöndes hangjait, mégcsak azért sem, mert ötletnek annyira hamisítatlanul japáni ez a rádió közvetített béka hangverseny, amilyen hamisítatlanul japáni egész költészetük. Megható és kedves egyszerűen azért, mert a természet elringató, édes békességének alig tudom kifejezőbb hangját elképzelni a végtelen nyugalmu estében megszólaló béka-kórusnál. Ezt, persze, nem ismerheti a nagyvárosi ember, de hát ismeri-e egyáltalában a természet áldott nyugalmát? Mit tudja, aki még nem ült álmodozva falusi kertekben, vagy a patak selymes pázsitján nyárvégi esteiken, aki még nem várt magányos kis állomáson egy érkező vonatra, mi az, amikor halkan leszáll az éjszaka, fűvek, fák, virágok lassan elaludnak és hűvös, friss lélegzetük valami mondhatatlan fűszerrel tölti meg a levegőt, amikor odafenn az égbolton felszikkrik a millió tiszta csillag és valahonnan messziről, mintha a csönd hangja volna, felhangzik a békák egyhangu kuruttyolása. Mit tudja a nagyvárosihoz kötött ember, micsoda békesség tud ilyenkor hajszolt szívünkre szállni, micsoda könnyű, édes éber álom szemünkre! A békák brekegése ilyenkor olyan, mint az elaló természet bölcsőjének andalító, álmosító, elringató nyikorogása, — nem csoda, hogy a zemberek, állatok, fák, fűvek, virágok álma mélyebb, nyugodalmasabb, éde sebb, ahol a békák kórusa szól... Ha rádióm volna és Tokiót „fogni” lehetne, bekapcsolnám a japáni békák ősziesti hangversenyét. Jöjjön el hozám méhetetlen messzeségekből nyugodalmas hangjuk, ha már magam nem mehetek, ide, valahova a közelbe, békakoncertet hallgatni...

— **IDŐJÁRAS.** Az Institutul Meteorologic Central Bucuresti jelenti: Derüs idő, gyöngesél és a hőmérséklet emelkedése várható.

— **A KÖZTISZTVISELŐK FIZETÉSEME-LÉST KERNEK.** Bucurestiből jelentik: Az Adeverul jelenti, hogy a köztisztviselők e hó végén ismét felhívják Cancicov pénzügyminisztert, hogy adjon választ a fizetések kiigazítására vonatkozó kérvényre.

— **Stuttgarter kirándulók Aradon.** A szerdáról csütörtökre virradó éjszaka egy stuttgarteri társaságkocsin huszonöt németországi kiránduló érkezett Aradra. Az utasok az éjszakát Aradon töltötték és a kora délelőtti órákban Sibiu-Nagyszében felé folytatták utjukat, ahol résztvesznek az ott rendezendő német gazdasági nagygyűlésen.

— **A fűszerüzletek és vegyeskereskedések zárórája.** A kereskedelmi és iparkamara hivatalosan közli, hogy a munkaügyi felügyelőséggel történt megállapodás alapján a vegyeskereskedők és fűszerüzletek délben 1—3 óra között, este pedig 8 órakor zárnak.

— **Iskolakönyvek Kerpelnél ismét kaphatók.**

— **AZ EMESZTŐSZERVEK MEGBETEGE-DESEINEK KEZELÉSÉNÉL** reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvíz abszolút megbízható hashajtó. Az orvosok ajánlják.

— **A FŐVÁROS EGYIK GÉPKOCSIJÁNAK SÜLYOS BALESETE A SILISTRIA—BAZARGIC KÖZÖTTI ORSZÁGUTON.** Bucurestiből jelentik: A silistria—bazargic országuton súlyos automobil szerencsétlenség történt. Calus Attansoff sofőr által vezetett autó összelütközött a főváros sárga szektorának tulajdonát képező gépkocsijával, amely Bazargicból jött. Ebben az autóban voltak Radulescu Constantin fővárosi tanácsos és több utas. A két gép teljesen szétroncsolódott és súlyosan megsebesültek Gusa Stambori CAM tisztviselő, Radulescu és Attansoff sofőr. A sebesülteket a silistrai kórházban helyezték el.

## Üzletmegszünés miatt

a raktáron levő összes triotage és két szövegt árut elfogadható áron elárusítjuk. Kirakatot tekintse meg. Üzletberendezés eladó

**ILLENCZ és FRIEDRICH**  
Arad, Piata Avram Iancu 21

— **A HAZIEZRED ZENEKARÁNAK MŰVÉ-SZI HANGVERSENYE A MURES-MAROS PARTON.** Pénteken és szombaton délután fél 7 és fél 9 között a 98 gyalogezred zenekara Arad közönségének értékes művészi eseményt nyújt. A Mures-Maros partján hangversenyt rendez és ennek színvonalát bizonyítja, hogy a műsoron Beethoven, Verdi, Wagner, Gounod, Puccini, Rossini, Mozart művek szerepelnek.

## Egy kétszobás földszip

komfortos lakás október 1-re

**előnyösen kiadó**

Piata Catedralei 5.

— **ELITÉLT SIRIAI-VILÁGOSI IPAROS.** A betegsegélyző által lefoglalt ingóságok eltulajdonítása miatt került az aradi törvénytörvények elé Kramer Ferenc siriai-világosi iparos. Kramer Ferencnél még az elmúlt esztendőben megjelent a munkásbiztosító pénztár egyik tisztviselője és hátralékos tagdíj miatt foglalat vezetett 500 kilógram buzára és egy tizedes mérlegre. A vádirat szerint az iparos mítsem törődve a foglalással, úgy a buzamennyiséget, mint a mérleget eladta. A mai tárgyaláson a vádlott iparos azzal védekezett, hogy a lefoglalt ingóságok a foglalás alkalmával már nem az ő tulajdonát képezték. A törvénytörvény rövid tárgyalás után egy havi elzárással és 2000 lei pénzbírsággal sújtotta.

— **TERMÉSZETJÁRÓK KIRÁNDULÁSA.** A Carpatiná Természetjáró Egyesület aradi Czáran osztálya szeptember 18 és 19-én egy társaságkocsit és egy gyalogos kirándulást rendez a cásioiaia-kaszójai menházhoz. A 18-án (szombaton) indulók az este 8 órai CFR vonaton mennek Páncota-Pamkotáig, onnan társaságkocsin a menházig. A 19-iki (vasárnap) természetjárók reggel az 5 órai villamoson indulnak Livadara, onnan gyalogmenet a menházig (14. km.) Visszatérés vasárnap este.

— **Csobod János hazaérkezett.**

— **ÖNGYILKOSSÁG SIRIAN-VILÁGOSON.** Ma délelőtt távbeszélőn jelentették az aradi ügyészségnek, hogy Siria-Világos községben felakasztotta magát és meghalt Gurba Petru gazdálkodó. Az életunt ember végzetes tettének oka ismeretlen.

## Kereskedelmi vezetőt keresek

bevezetett vegyi üzemhez, csekély tőkével társnak. Cim a kiadóban.

— **AZ ARAD-MICALACA RÓM. KAT. KÖR** f. hó 18-án szombaton este 9 órai kezdettel nagyszabásu szüreti bálát rendez a Hajós-féle vendéglő összes termeiben, melyen különböző nagyszerű meglepetések sora várja a közönséget. A mulatság résztvevői a 10-es számú autobuszot vehetik igénybe. A zenét elsőrendű zenekar szolgálatja. Kitünő ételekről és italokról a rendezőség gondoskodik.

— **Az Astra egyedárusítást kapott a külföldi sajtótermékekre.** Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap ma közli a belügyminiszter rendeletét, amely az összes külföldi könyvek és időszaki lapok behozatalának kizárólagos engedélyét az Astra kulturegyesületnek adta ki.

## Protzné a rendelőben



— **Mi az, asszonyom; a kicsik. nappal ezelőtt nyelt le egy 250 leiest és kegyed csak ma hozza el hozzám?**

— **Ugyan, doktor ur, — mit számít nálunk az a pénz...?!**

Mi mást nem veszünk! mondják az orvosok és a hozzáértők, mint a...  
Lantos és Luxus



tehát a leginomabbat és legmegbízhatóbbat!

**Tamási Áron és Nyíró József**  
a „vádlottak padján”

Tamási Áron és Nyíró József neveit jól ismeri az olvasóközönség. Mindketten itt élnek közöttünk, szebbnél-szebb székelytémájú írásokkal már eddig is nagy sikereket arattak. Most az egyik budapesti lapban újabb „síkőrükről” olvasunk. Ez a siker pedig nem más, minthogy a két székely író a vádlottak padjára álltak. Az történt ugyanis, hogy egy autósaklap jubileumi számára híres írók nyilatkozatait kérte és egy fiatal hírlapíró az interjúkérés során felkereste Nyíró József és Tamás Áron írókat is és a „Cordatic” számára lelevezte a kért nyilatkozatot. A két híres író néhány soros interjúja meg is jelent a jubileumi számban. Alig telt el néhány nap, az autósaklap szerkesztősége levelet kapott a Lantos könyvkereskedőcégtől, amelyben a könyvkiadó vállalat értesíti a lap szerkesztőségét, hogy Nyíróval és Tamással kötött szerződése szerint az illusztris írók nem dolgozhatnak idegen cégeknek és így élni fognak kártérítést igényükkel és polgári pert indítanak a furcsa ügy összes szereplője ellen, így került Nyíró és Tamás a vádlottak padjára. Pest-i irodalmi körökben érthető érdeklődéssel várják a nem mindennapi per nialóját.

— **AZ ARADI VENDEGLŐSÖK SZINDIKÁ-TUSA** ezúttal hozza tagjai tudomására, hogy a törvény értelmében a kiskorcsmáros és a vendéglőre nézve is kötelező a „Jurnal” és az „Inventar” vezetése. Kérjük tagjainkat, hogy bizalommal forduljanak szindikátusunk irodájához, ahol a könyvek vezetéséhez a szükséges felvilágosítást megkapják.

## Szőrméit, a leguabb divat szerint

és legjutányosabb árban.

## IUGA I. szücsmesternél

Metianu 15 sz. alatt szerezheti be. Atalakításokat, javításokat kifogástalanul, izlésesen és olcsón készít

— **Hazaérkezett a sportvonat.** A Wagons Lits Cook által Budapestre indított sport különvonat, amely közel ezer utast szállított Budapestre, csütörtök reggel 7 órakor visszaérkezett Aradra. Az állomáson hatalmas tömeg várta a hazaérkezőket, akik a legkellemebb élményekkel érkeztek vissza Aradra a kitünően előkészített és nagy hozzáértéssel megrendezett kirándulásról. A sportkülönvonat utasai a legnagyobb elragadtatással beszélnek az ut élményeiről és a vonattal utazott sportemberek kivétel nélkül dicsérik a Venus együttesét, amely szenzációs játékkal szerepelt. A hazatért kirándulók teljes elismeréssel emlékeznek meg a felejthetetlen élményt jelentő utazásról, amelynek szakszerű megrendezésért elsősorban a Wagons Lits Cook és annak aradi fiókjának vezetőjét, Ponta Cornelt illeti elismerés s bizonyos, hogy a zökkenőmentes, élvezetes utazás legjobb propagandája volt az elkövetkezendő hasonló akcióknak.

— **Dr. Fischer Ilona gyermekorvos külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett és újból rendel**

## ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁRAK:

OMESCU, Regina Maria-ut  
ANGEL, Catedralei-tér.

KESZTENBAUM, gyermekkorházhoz szemben.



# SPORT-ESSEMÉNYEK

Hát ez miért történt?

## Batrint két hónapra, Kovácsot két hétre eltiltották a sportműködéstől

Az AMEFA—JIUL mérkőzés páratlan fejleményei

Arad, szeptember 16. Az AMEFA elnöksége ma váratlan leiratot kapott a Nemzeti Bajnokság Bizottságának egyik legutóbbi határozatáról, amely rendkívül súlyos következményét jelenti a vasárnap lezajlott AMEFA—JIUL közötti botrányos végződésű bajnoki mérkőzésnek. A leirat ugyanis arról értesíti az aradi piros-feketék klubjának vezetőségét, hogy két játékosát Batrin Dánielt és Kovács Sándort Radulescu Costel, a vasárnapi mérkőzés játékvezetőjének jelentése alapján eltiltották a játéktól. Batrint életveszélyes játék miatt két hónapra, Kovácsot két heti időtartamra függesztették fel a sportműködéstől. A letiltás annál is inkább meglepetést kelt, mert egyik játékos sem állították ki és

a durvaságokat kezdeményező JIUL játékosok közül senkit sem találtak bűnösnek. A két játékos felfüggesztése komoly gondokat okoz az AMEFA-nak, mert a DUIG ellen kiálló csapatban helyüket tartalékokkal kénytelen betölteni. Még szerencse, hogy megfelelő helyettesek között válogathat. Előreláthatólag Prassler lesz a balszélső, míg helyét Dvorsák foglalja el és Kovácsot Csajka fogja helyettesíteni. A Nemzeti Bajnokság Bizottságának határozatát az AMEFA megfellebbezte. Remélhető, hogy a felfolyamodásnak hatása lesz és a két játékost, akiket még egyszer sem ért hasonló büntetés, újból szerepeltethetik.

## A DUIG az AMEFA-nak kemény ellenfele lesz — a Glorianak győznie kell Oradea-Nagyváradon

A két aradi divíziós csapat nagy feladat előtt áll: az AMEFA Aradon, a Gloria pedig Oradea-Nagyváradon áll ki erős, kemény ellenfél ellen. Az AMEFA feladata látszólag a könnyebb Aradon kap egy az A-ligába most felkerült ellenfelet, amely első nagyobb harcát vivja meg számára idegen környezetben. Ez azonban nem szabad, hogy megtévessze az aradi munkáscsapatot, mert a brailai együttes mindent el fog követni, hogy második bajnoki mérkőzésén még jobban szerepeljen, mint a Victoria elleni első mérkőzésén. A DUIG a Victoria ellen már kimutatta oroszánkörmeit és a Kovácsot, valamint Batrint nélkülöző AMEFA-nak legjobb játékosra van szüksége, ha a fontos bajnoki pontokat megegyezően akarja. A mérkőzés 4 órakor kezdődik. Jegyek elővételben Szabó Albert cégnél.

A Gloria vasárnap olyan ellenfelet kap a Crişanában, amely legutóbb súlyos vereséget szenvedett. A Crişana vasárnap Braşovban játszott és 5:0 arányban maradt alul az ACFR-rel szemben és a csapatot most fűti az ambíció, hogy beigazolja a Brasov-brassói súlyos vereség irreális voltát. A Gloria tehát egy ilyen felpaprikázott Crişanával kerül szembe, de miután a kék-sárgák most jó kondícióban és formában vannak, el kell hozniuk a pontokat.

**Karácsonykor:**

**Venus-Ferencváros**

**Ujév napján:**

**Venus-Admira**

A Venus budapesti játéka során tárgyalások indultak meg arra vonatkozólag, hogy a Ferencváros ez év karácsony első napján vendégül lássa a román bajnokot. Szó van arról is, hogy a Venus 1938. január hó elsején Bécsben vendégszerepel, ellenfele az Admira lena.

Az űsi Olimpia-városban rendezik meg az első balkáni iskolaközi atlétikai viadalt. Görög kezdeményezésre 1938. nyarán Olimpia városában, ahonnan az ősrégi klasszikus küzdelmek elindultak és meghódították a világot, a görög atlétikai szövetség első ízben rendezik meg a Balkán nemzetek iskolaközi atlétikai viadalát. A tervet a román szövetség örömmel üdvözölte és Ion Camarasescu elnök üdvözlő táviratban köszöntötte érte Georgacopolus közoktatásügyi minisztert.

**MAGYAR ATLÉTA-SIKEREK LEMBERGBEN.** Tegnap több magyar atléta vendégszerepelt Lembergben és számos sikert könyveltek el. Az eredmények a következők: 400 méter: 1. Kovács, 49 mp., 2. Gassovski 50.1 mp. 800 méter: 1. Eichberger 1 p. 57 mp., 2. Kucharski 1 p. 57.5 mp., 5000 méter: 1. Nojl 15 p. 20 mp., 2. Kelen 5 p. 20.8 mp., súlydobás: 1. Darányi dr. 1494 cm. 2. Begai 1159 cm., diszkoszvetés: 1. Darányi dr. 4387 cm., 2. Begai 3877 cm.

## Döntetlenül végződött a magyar válogatot edzőmérkőzés

Budapest, szeptember 16. Szerdán tartotta meg Csehszlovákia ellen készülődő magyar válogatot csapat edzőmérkőzését, amely 3:3 arányban döntetlenül végződött. Az A-csapat góljait Sárosi, a B-csapatét Szuhai szereztek. A válogatot összeállítására csak pénteken kerül sor, a valószínű csapat azonban a következő:

Szabó — Futó, Korányi — Magda, Turay, Dudás — Sas, Sárosi, Zsengellér, Cseh, Kemény.

Ratiu (Astra) tíz góllal vezet a kerületi bajnokságban a góllövő kimutatáson. Az alkerületi bajnokságban már 3 fordulót játszottak le és a leggólképesebbnek Ratiu (Astra) bizonyult, aki két mérkőzésen 10 gólt lőtt. A góllövők a következők: 10 gólos: Ratiu Astra, 5 gólos Hilier SGA, Szilbereisz Titanus, 4 gólos Eberlein CAA, Jovin Astra, 3 gólos Gherman és Metz SGA, Merkli Intelegerea, 2 gólos Incze CAA, Farkas II. Intelegerea, Baranyi, Paul Astra, Jakab III. Juventus, Janka II. Tricolor, Szabó Károly Unirea, 1 gólos Régner III., Prokopetz, Kuluncsics, Kozsnyica, Linguran CAA, Kurilla SGA, Drecin Astra, Farkas, Vítib, Betegh Juventus, Mari, Márton, Turi, Horváth Sparta, Janka I., Serban Tricolor, Madács Unirea, Hesz II. Transilvania, Takács Hakoah.

A KERÜLETI BAJNOKSÁGBAN vasárnap öt mérkőzés kerül lejátszásra és a legérdekesebbnek a kettős műsor ígérkezik, amelyet az Intelegerea sporttelepén bonyolítanak le. Az elsőosztályú mérkőzések pályabeosztása a következő: Intelegerea-pálya: Juventus—Tricolor, Intelegerea—Astra, Titanus-pálya: Titanus—Transilvania, CAA-pálya: Unirea—Hakoah, Tricolor-pálya: Sparta—CAA.

Iordache Budapesten indul. Iordache, a kitűnő román gyorsfutó, aki a 200 és 400 méteres síkfutáson új országos rekordot állított fel a Balkán Játékokon, hír szerint szeptember 26-án Budapesten indul az ottani nagy nemzetközi atlétikai viadalon.

# KÖZGAZDASÁG

## Németország kőolajkivitelének növelésére próbálta felhasználni mezőgazdasági terményeink fokozott átvételét

Bucureşti, szeptember 16. Részletesen beszámoltunk azokról a tárgyalásokról, amelyek a Németországba irányuló gabonakivitel növelését célozták, mégpedig úgy, hogy a többlet ellenértékét kliring elszámoláson belül fedezzék. Németország részéről különleges követelményt is szabtak, mégpedig, hogy a kivitel növekedését tudják be a kőolajexport keretének megállapításánál. Ugyanis az érvényben levő román-német gazdasági megállapodás értelmében a kliring-elszámolásra Németországba irányuló román kőolajkivitel mennyiségét az általános kivitel huszonöt százalékának megfelelő értékben határozzák meg. Ez a követelés teljesíthetetlen volt, mert hiszen nem érdekünk, hogy a kliring számlára történő kőolajszállítást növeljük. Ha-

sonlóképpen nehézségeket okozott az a körülmény is, hogy a márka-árfolyam megállapítása körül nehézség merült fel. A tárgyalások elhúzódtak és most ma már az a helyzet, hogy a német ajánlatnak semmiféle gyakorlati jelentősége nincs, mert Belgium és Németalföld sokkal kedvezőbb feltételek mellett, minden különösebb követelés nélkül nagyon jelentős buza-mennyiségek átvételére hajlandó.

Egyébként éppen az említett okok miatt, a kormány gazdasági bizottsága legutóbbi ülésén, kihangsúlyozták: engedélyezik 1000 vagon gabona, 20.000 sertés és 50 vagon bor Németországba való kiszállítását, de ez a kivitel nem szolgálhat a kliring-számla keretén belül történő kőolajkivitel növelésére.

## Megnyilt az aradi gyümölcsshét

Gyönyörű gyümölcs, finom fajborok kerültek kiállításra. Nagyszerűen sikerült a Mezőgazdasági Kamara akciója

Arad, szeptember 16. Ünneplés keretében, a város hatóságainak és társadalmi előkelőségeinek jelenlétében csütörtök délelőtt nyílt meg a gyümölcsshét a Mezőgazdasági Kamara épületében. A megnyitó közönség sorában ott volt dr. Bejan Romulus alispán, dr. Coţoiu Romulus polgármester, dr. Nichi Lazar kulturpalotai igazgató, dr. Iancu Adam képviselő, a Mezőgazdasági Kamara elnöke, Trimbitioni Traian ipari vezérfelügyelő és mások. Iancu Adam dr. elnök megnyitó beszédében vázolta azt a hatalmas munkát, amelyet a kamara kifejt a megyei mezőgazdaság érdekében, majd rámutatott arra, hogy a Mezőgazdasági Kamarának az a célja, hogy a megyében a minőségtermést előmozdítsa. Ezután Grecu Pavel igazgató beszédében közölte, hogy a Mezőgazdasági Kamara egy év alatt 300.000 leit adott a földművelés céljaira, végül dr. Coţoiu Romulus polgármester a város lakosságának nevében

fejzte ki köszönetét a kamara vezetőségének, hogy ezt a remek kiállítást létrehozta és ezzel tanujelét adta Arad megye fejlett gyümölcskultúrájának, amely jórészt az aradi Mezőgazdasági Kamara áldozatkészségének köszönhető.

Már délelőtt nagyobb üzletkötések történtek. A Zelonsky uradalom különböző gyümölcsöket és finom borokat, a Promontorul szövetkezet szőlőt, őszibarackot, birsalmát, diót, körtét, mandulát, bort, pálinkát és borecetét állított ki. Krepil János dr. az általa feltalált alkoholmentes gyümölcsmustot és a minisi-menesi vörösbort mutatta be. Szerepelt még a kiállításon a Minisi-menesi vincellérskola, Gheorghe Casap (Minisi-Menes) és Bradin Guvin és mások. A gyümölcskiállítás szeptember 24-ig maradt nyitva. A kiállítás méreteiben és a bemutatásra kerülő anyag minőségében nem maradt mögötte az elmúlt évben megrendezett kiállításnak, sőt sok tekintetben felül is múlta azt.

# Arszilárdulás és élénkülő üzletmenet a tüzifa-piacon

Négyezernégy száz — ötezerhét száz leibe kerül egy vagon tüzifa aradi viszonylatban

Arad, szeptember 16. A belföldi tüzifapiacón élénkebb üzletmenet jelei mutatkoznak. Az a tökéletes pangás, amit az árak hirtelen növekedése váltott ki, ezuttal is, mint minden radikális árváltozásnál, akár esnek, akár pedig emelkednek az árak, csak rövid átmeneti ideig tartott és úgy a fogyasztók, mint a detailtelepek újból megkezdték a tüzfafabeszerezést.

A kínálat még mindig tartózkodó, a kereslet élénkebb. A nagyobb termelővállalatok főleg azért hoznak kevés árut a piacra, mivel még nagy hátralékok vannak a korábbi eladásokból. Bükkfában a kínálat ettől függetlenül azért is csekély, mivel

a határhoz közelebb fekvő termelővállalatok tartalékolják a bükkfát az export részére,

a falusi kereskedők és összevásárló-kereskedők pedig olyan csekély készletek felett rendelkeznek, hogy sem a forgalmat, sem pedig az áralakulást nem befolyásolják.

Az árak szilárdak,

nem emelkedés csak ott fordult elő, ahol az árak

nem érték el a hatóságok által megállapított maximális határokat. Az utóbbi napokban az Arad a következő árak alakultak ki: I-a bükkhasáb 5500 lei, II. bükkhasáb 5.300 lei, I-a gyertyánhasáb 5600—5700 lei, II. gyertyánhasáb 5400—5500 lei, I-a cserhasáb 520—5300 lei, gyertyándorong 5150—5250 lei, bükkdorong 4550—4650 lei, III. oszt bükk-tüzifa 4400—4500 lei.

A magyarországi kivitel — mint már jelentettük — élénkebb ütemben indult meg, azonban nem történik még olyan mérvben, mint ahogy 25.000 vagonos kontingensnél az ősz kezdetén történnie kellene. A magyarországi exportlehetőség majd csak 4—5 hét múlva bontakozik ki teljesen, amidőn már pontos tájékozódás lesz szerezhető afelől, hogy milyen mennyiséget tud Magyarország a Csehszlovákia részére megállapított 8.000 vagonból átvenni.

Fővárosi lapjelentések szerint bucuresti viszonylatban, legtávolabb 400 kilométerről utnak indított faküldemények számára kedvezményes viteldíjat állapított meg a vasut vezérigazgatósága. A kedvezmény szeptember 15-én lépett életbe és december 31-én jár le.

## Közgazdasági hírek

A Financial News foglalkozik a minden várakozást felülmúló, kitűnő orosz terméshelyzettel és megállapítja, hogy a nagymennyiségben piacra kerülő orosz gabona máris érezhetően befolyásolja a világgazdasági helyzetet. Idén 50 százalékkal több gabona termelt a Szovjetszövetség területén, mint tavaly.

Miniszteri határozat alapján a kikötők vezérigazgatósága úgy intézkedett, hogy a felemelt rakatározási díjakat csak azon gabonátételeknél alkalmazzzák, amelyek 1937 március 25. után kerültek a kikötői gabonátárolókba.

Japánt rendkívül súlyos veszteségek érik a Kinával keletkezett háborus ellentét miatt. Julius-tól, tehát a háboruskorás megkezdésétől augusztus közepéig körülbelül 36 millió yent kitevő veszteséget mutat a japán kivitel mérlege és a külföld részéről megnyilvánuló bizalmatlanság egyre általánosabb jellegűvé válik. A külföld bizalmatlansága miatt Japán nyersanyagellátása komoly nehézségekbe ütközik.

A FŐVÁROSI FAKERESKEDŐK NEM TUDJAK BETARTANI A TÜZIFA ÚJ ÁRÁT. Bucurestiből jelentik: A fakereskedőknek egy küldöttsége jelent meg Beroeanu inar és kereskedelmi államtitkárnál, aki előtt hangsúlyozták, hogy a tüzifa új árai nem tarthatók be. Az államtitkár megígérte, hogy a kérdést tanulmányozni fogja.

# APRÓ HIRDETÉSEK

EGY APRÓHIRDETÉS ÁRA 10 SZÓIG **20 lei** MINDEN TOVABBI SZÓ 2 LEI.

### Alkalmazás

Jobb mindenek leányt keresek. Cim a kiadóhivatalban. 4987.

Házaló ügynököket magas jutalékkal keresek elsőrendű olcsó háztartási cikk bevezetésére. Cim a kiadóban. 4990.

### Lakás

Kettő, vagy egy nagyobb elegánsan butorozott garson lakást keresek, fürdőszobával. Ing. Grofsoeanu Astra. 4991

### Eladás

Eladó 4+1 rádió esetleg szupergéppel elcserelem. Ugyanott nagyobb sparhert, rádiólámpák eladók. R. Velicui 3/a. 4989.

### Ingatlan

Eladó ingatlan. A Bujac CFR állomással szemben 300 négyzetgöles saroktelek áron alul eladó. Érdeklődni Arad állomáson az I. és II. oszt. jegypénztárnál. Üzleti célokra kiválóan alkalmas. 4484.

Öszi ruhákat, kabátokat fest, tisztít **Hoszuonár** Sr. Eminescu 3. Str. Stroiescu 13. ARAD

AZ ISKOLAÉV kezdetével, amidőn gyermekei oktatásáért anyagi áldozatot hoz és az iskolába beiratja, ne feledkezzen meg, hogy ilyenkor gyakrabban fordulhatnak elő **FERTŐZÉSEK**. LÁSSA EL GYERMEKEIT a kellemesen illatosított

# SEN LASLO

FERTŐTLENÍTŐ toalettszappannal, valamint a kellemes ízű

# DENTONAL

fogpasztával, mert a fogakat fehérre tisztítja és a szájüreget tökéletesen **FERTŐTLENITI**.

Nyomatott Arad-on, az Aradi Nyomdával rotációs gépen. — Felelős kiadó: Stauber István.

= KILENCVENHÁROM MILLIÓ RENDKIVÜLI HITEL. Az utépitések, vasuti hálózat fejlesztésére és általában a költségvetésen kívül eszközözendő iyertermészetű munkálatok fedezésére előirányzott 400 millió leies rendkívüli hitelt újabb 8,142.168 leijel növelték. A miniszterelnökség számára 20 millió leies rendkívüli hitelt nyitottak a központi gazdasági tanács szervezésére. A villamosítási munkaterv megvalósítására előirányzott 100 millió leies rendkívüli hitelt 53 millióval növelték. Végül a mezőgazdasági motorizálására szolgáló 50 millió rendkívüli hitel kibővítésére újabb 12 milliót bocsájtottak rendelkezésre.

# RADIO

PÉNTEK, SZEPTEMBER 17.

MI A LEGERDEKESEBB A MAI MŰSORBAN?

Bucuresti. 9.15: Rigoletto. Opera. Budapest I. 10: Operazenekar hangversenye.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek. 8.20: Étrend. 11: Hírek. 11.20: A látomás költészete. Felolvasás. 11.45: Orvosi előadás. 1.05: Kenéz Lili zongorázik. 1.25: Hírek. 2: Csorba Dezső és cigányzenekara. 2.15: Időjelzés, időjárás. 3.40: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Diákféltóra. 5.45: Időjelzés, időjárás. 6: Jazz. 6.30: Sport. 7: Munkatáborok és munkaszolgálat a külföldön. Előad. 7.30: Végh Sándor hegedül. 8: Filotás Lili és Hefty Frigyes párbeszéde a repülésről. 8.30: Szalonzene. 9: Külügyi negyedóra. 9.40: Hírek. 10: Operazenekar. 11.10: Időjárás. 11.15: Jaz. 12.05: Győri Vince és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7: Uray Margit zongorázik. 8.30: Gyorsirótanfolyam. 9.15: Arankonyörgy előadása. 9.45: Gr. 10.40: Hírek.

München. 8: Német romantikusok műve. London. 9: Beethoven-est. Varsó. 9: Operatársulatok. Belgrad. 7.50: Könnyű zene. 9: Rádiózenekar. Milánó. 8: Szórakoztató zene. 10: Szimfonikus jazz. Róma. 9.40: Szórakoztató zene. 10: Operett. Wien. 5.05: Szimf. lemezek. 7.05: Katonazene. 8.25: Könnyű zene. 11.20: Rádiózenekar.

Bucuresti. 6.30: Torna, hirodó, hanglemezek, háztartási és egészségügyi tanácsok. 1: Időjelzés, kultúra, sport. 1.10: Román zene. 2.10: Híradó, időjelzés, időjárás, tőzsde. 2.30: Petre Alexandru román dalokat énekel. 3: Híradó 7: Időjelzés, időjárás. 7.03: Rádiózenekar. 8: Előadás. 8.20: Hv. folyt. Rádío Románia: 10.55: Hanglemezek. Rádío Bucuresti. 10.55: Kamarazene. Közös műsor: 9.15: Verdi: Rigoletto. Opera. Hanglemezek. a milanoi Scala előadása. 10.55: Sport, hirodó. 11.55: Híradó.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 18.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsok. 13: Sport, vizállásjelentés, időjelzés. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Rádióhíradó, időjelzés, időjárás, bel- és külföldi hírek. 14.25: Operatársulat. 15: Hírek. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.03: Katonazenekar. 20.15: Rádiógyetem. 20.35: Művészlemez. 21.15: Rádiópósta. 21.30: Szalonzene. 22.30: Sport, rádióhíradó. 22.45: Román szórakoztató zene. 23.45: Hírek franciául és németül. 23.55: Utolsó hírek.

Budapest II. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20: Étrend. 11: Hírek. 11.20: elolvasások. 1.05: Dorita Benova énekel. 1.45: Hírek. 2: Hanglemezek. 3.40: Hírek. 5.15: Zsarnó Mária meséi. 5.45: Hírek. 6: Szalonzene. 7: Stur Iván mérnök előadása. 7.30: Vidák József és cigányzenekara. 8.15: A madárnyúlás rejtelmei, előadás. 7.45: „Az ezüstsírály”. Operett 3 felvonásban. 10.50: Hírek. 11.15: Jávör Sándor jazzzenekara. 11.10: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.05: Szalonzene. 7.30: Mezőgazdasági féltóra. 8.20: Vidák József és cigányzenekara. 8.20: Emlékezés Csiky Lászlóra. (Felolvasás). 9.15: Hírek, löversenyeredmények. 9.35: Mozart-művek.

Belgrad. 1: Hanglemezek. 2.15: Dalok. 6.20: Rádiózenekar 7.20: Hanglemezek. 9: Orosz dalok. 9.30: Rádiózenekar. 10.20: Táncczene. 11.20: Népdalok. 12: Táncczene.

Berlin. 12.15: Vidám lemezek. 4: Könnyű zene. 7: Vidám lemezek. 8.15: Szórakoztató zene. 9.15: Tarka zenés egybeállítás. 11.30: Táncczene.

Milánó. 12.30: Szórakoztató zene. 6.15: Táncczene. 10: Vigjáték. 10.40: Könyvzene. 11.40: Táncczene. 12: Hírek és Táncczene.

Prága. 12.05: Szalonzene. 2.40: Hanglemezek. 6.05: Katonazenekar. 8.25: Pósfászenekar. 10.55: Hanglemez. 11.35: Szórakoztató zene.

Róma. 1.40: Szórakoztató zene. 6.15: Táncczene. 9.40: Szórakoztató zene. 10: „Thais”, opera.

A szerkesztésért: Dr. STAUBER JÁNOS felel.